

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

***Сучасні міждисциплінарно-
інноваційні підходи до розвитку
особистості***

Науковий дайджест

Випуск I

Одеса, 2023

Рекомендовано вченою радою факультету економіки та управління підприємництвом (протокол № 9 від 11 травня 2023 р.)

Матеріали публікуються в авторській редакції з незначною загальною правкою укладачів, відповідальність за зміст та достовірність досліджень несуть автори.

Рецензенти:

Вдовіченко О. В., доктор психологічних наук, професор кафедри теорії та методики практичної психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Степанов Є. М., доктор філологічних наук, професор, заслужений професор Сяоян Інституту іноземних мов Хуаньського педагогічного університету (м. Чанша, Китай).

Сучасні міждисциплінарно-інноваційні підходи до розвитку особистості: науковий дайджест. Випуск I / За загал. ред. д. психол. н., академіка НАН ВО України Ю. О. Асєвої. Одеса, Сімекс-прінт, 2023. 178 с.

Науковий дайджест представляє добірку наукових досліджень викладачів кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки Одеського національного університету. Основна мета наукових праць – дослідження сучасних аспектів мультидисциплінарного підходу до розвитку особистості, а саме відслідковування теоретико-методологічних основ та сучасних міждисциплінарно-інноваційних педагогічних методів розвитку особистості з урахуванням мовних компонентів у процесі розвитку та професійного становлення особистості.

Рекомендовано для студентів, аспірантів, молодих вчених та фахівців, що цікавляться теоретичними й прикладними проблемами психології, педагогіки та філології.

ISBN 978-617-7757-52-7

ЗМІСТ

Авторський колектив	6
Передмова (Ю. О. Асєєва)	7
Розділ I. Теоретико-методологічне обґрунтування дослідження психічного здоров'я та нормального розвитку особистості з позиції мультидисциплінарного підходу	9
1.1. Використання сучасних міжнародних методів дослідження психічних станів дітей та підлітків в Україні (<i>І. М. Орленко</i>).....	9
1.2. Виявлення гендерних особливостей прояву страхів у підлітковому віці (<i>Ю. О. Асєєва</i>)...	13
1.3. Дослідження стилів поведінки підлітків у конфлікті (<i>О. М. Бальбуза</i>).....	19
1.4. Психологічні особливості структури лідерських якостей студентів-білінгвів (<i>В. В. Пундєв</i>).....	24
1.5. Вплив воєнних дій на психологічний стан дітей молодшого шкільного віку (<i>О. М. Бальбуза</i>).....	36
1.6. Поняття неврозу та невротизації (<i>Ю. О. Асєєва</i>).....	39
1.7. Проблема суїцидальності серед молодого покоління українців (<i>Ю. О. Асєєва</i>).....	42
1.8. Особливості психічного стану студентської молоді України під час карантинних обмежень (<i>Ю. О. Асєєва</i>).....	51
1.9. Дослідження психологічних особливостей професійного вигорання менеджерів (<i>Н. А. Ковальська</i>).....	62

Розділ II. Сучасні міждисциплінарно-інноваційні педагогічні методи розвитку особистості	67
2.1. Інформаційні технології як засіб оптимізації та раціоналізації управлінської функції (А. О. Сіленко, М. В. Сіленко).....	67
2.2. Формування національної свідомості сучасної молоді під час опанування соціально-гуманітарних дисциплін (Н. А. Ковальська).....	78
2.3. Онлайн-тренінг для представників соціономічних спеціальностей (Ю. О. Асєєва).....	80
2.4. Освітній коучинг як акмецентрична система інноваційних педагогічних технологій (О. І. Антонюк).....	84
2.5. Особливості діджиталізації навчально-педагогічного процесу у закладах вищої освіти (Ю. О. Асєєва).....	99
2.6. Можливості та перспективи дистанційної освіти у вищій школі (А. О. Сіленко, Н. В. Крук).....	102
2.7. Переваги та недоліки впливу дистанційного навчання на розвиток креативних форм мислення підлітків (В. В. Пундєв).....	114
Розділ III. Мовний компонент у процесі розвитку та професійного становлення особистості	117
3.1. Гуманітаризації освіти як шлях формування світоглядної та методологічної культури майбутніх економістів (О. В. Гейна).....	117
3.2. Особливості полілінгвальної ідентифікації та лінгвальна картина миру (В. В. Пундєв)....	119

3.3.	Компресія наукового тексту як метод формування професійної комунікативної компетентності іноземних студентів (О. В. Гейна).....	121
3.4.	Методи опанування явища синонімії під час навчання іноземних студентів мові спеціальності (Н. А. Ковальська, Н. Я. Куррата).....	130
3.5.	Організація самостійної роботи іноземних студентів у процесі оволодіння іноземною мовою (О. В. Гейна, Н. А. Ковальська).....	140
	Висновки (Ю. О. Ассєва).....	147
	Список використаної літератури.....	158

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ

Асєєва Юлія Олександрівна, доктор психологічних наук (MD), академік НАН ВО України, доцент, завідувач кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки, Одеський національний економічний університет.

Антонюк Олена Іллівна, доктор філософії у галузі економіки (PhD), викладач кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки, Одеський національний економічний університет.

Бальбуза Олена Миколаївна, доктор філософії у галузі психології (PhD), старший викладач кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки, Одеський національний економічний університет.

Гейна Оксана Володимирівна, кандидат філологічних наук (PhD), доцент кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки, Одеський національний економічний університет.

Ковальська Наталя Аркадіївна, кандидат філологічних наук (PhD), доцент кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки, Одеський національний економічний університет.

Крук Наталія Володимирівна, кандидат політичних наук (PhD).

Купрата Надія Ярославівна, кандидат філологічних наук (PhD), доцент кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки, Одеський національний економічний університет.

Орленко Ірина Миколаївна, доктор філософії у галузі філософії (PhD), старший викладач кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки, Одеський національний економічний університет.

Пундєв Володимир Васильович, кандидат психологічних наук (PhD), старший викладач кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки, Одеський національний економічний університет.

Сіленко Алла Олексіївна, доктор політичних наук (MD), професор кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки, Одеський національний економічний університет.

Сіленко Максим Володимирович, студент I курсу факультету міжнародної економіки, Одеський національний економічний університет.

ПЕРЕДМОВА

Нормальне психічне здоров'я нації є запорукою економічної стабільності, соціального благополуччя та науково-технічного розвитку країни. Військові дії в Україні торкнулись практично всього населення країни. Багато хто опинився в зоні бойових дій або в окупації, вимушені внутрішні переселенці та ті особи, що вимушено виїхали за кордон, відчують постійну перевтому, тривожність і довгостроковий стрес, які виснажують організм, шкодять фізичному стану, можуть призвести до депресивно-тривожних станів, посттравматичних розладів особистості і взагалі ставлять під загрозу здоров'я особистості. Переважна кількість стресів військового часу суттєво погіршує психічне здоров'я нації. Гостро постає питання підготовки висококваліфікованих кадрів соціонімічного напрямку для відбудови держави після перемоги.

Загалом розв'язанню завдань підготовки фахівців соціонімічної сфери із вищою освітою сприяє навчально-професійна діяльність студентів, яка є провідною у юнацький період. Вона вимагає від майбутнього фахівця навчальної і наукової активності, засвоєння нових норм і соціокультурного розвитку. Професійне навчання в закладах вищої освіти сприяє формуванню таких новоутворень особистості, як професійна ідентичність, професійна рефлексія, професійне мислення, готовність до професійної діяльності.

Навчально-професійна діяльність визначає не тільки особливості професійного становлення студента, як майбутнього висококваліфікованого фахівця соціонімічної галузі, але й формує мотивацію до подальшого самовдосконалення, саморозвитку, вибудовуються соціально-професійні аспекти «Я-концепції» та «професійного образу Я», змінюється система цінностей, набувається образ зрілої, відповідальної особистості.

Мета навчально-професійної діяльності студентів – це засвоєння наукових знань у формі теоретичних понять і розвиток вмінь застосування їх під час розв’язанні професійних завдань.

Студент як активний, свідомий та відповідальний суб’єкт діяльності оволодіває професійними знаннями, опановує професійне мислення, розвиває професійні здібності й творчість завдяки процесам самоосвіти та самовиховання, які є найважливішою умовою розкриття його індивідуальних можливостей.

Саме в процесі навчальної діяльності та через неї досягаються основні цілі підготовки висококваліфікованих та конкурентно-спроможних фахівців соціонімічної галузі. Навчально-професійній діяльності студентів притаманні як загальні риси процесу навчання (механізми та етапи, цілісність структури та єдність основних його компонентів тощо), так і специфічні, зумовлені особливостями її мети і змісту, мотивації та форм організації. Вона найбільш інтенсивно впливає на особистісне зростання та професійне становлення студентів, набуття ними професійно важливих знань та умінь.

ВИСНОВКИ

Підводячи підсумки щодо дослідження сучасних аспектів мультидисциплінарного підходу до розвитку особистості, можна відзначити, що дослідження, які відслідковують теоретико-методологічні основи та сучасні міждисциплінарно-інноваційні педагогічні методи розвитку особистості, з урахуванням мовних компонентів у процесі розвитку та професійного становлення особистості являються актуальними. Оскільки отримані під час дослідження результати визивають занепокоєння психологічним здоров'ям молодого покоління, гостро ставлять питання про необхідність організації психологічної підтримки та допомоги на всій території держави.

Використання сучасних міжнародних методів дослідження психічних станів дітей та підлітків в Україні методами психотерапевтичної роботи з дітьми та підлітками з високим рівнем показників за шкалами SAFA, як визначає І. М. Орленко, можуть бути наступні техніки: ігрові, проєктивні, вербальні, консультування, балентівські групи для батьків, індивідуальні та групові тренінги. Завжди потрібно пам'ятати, що кожна дитина – унікальна особистість, тому й підходи щодо корекційної роботи повинні бути адаптовані під особливості дитячої особистості.

Дослідження гендерних особливостей прояву страхів у підлітковому віці довело, що нестабільна політична ситуація, загроза територіального вторгнення, ведення активних бойових дій на території деяких областей держави, вкрай негативно впливають на емоційні стани підлітків, під загрозою їх психологічне здоров'я. В дослідженні Ю. О. Асеевої виявлено дуже високий рівень тривоги у 42% респондентів, 36% мають високий рівень тривожності, тобто 78% осіб підліткового віку знаходяться в зоні ризику, лише 19% респондентів мають нормальний

рівень тривожності. Зростає загроза розвитку фобій війни, оскільки вже 66% респондентів демонструють страх війни, 52% респондентів мають виражений страх хвороби близьких людей, 13% – страх агресії по відношенню до близьких. Перші місця серед видів страхів як серед дівчат, так і серед юнаків, належить страхам, які пов'язані зі смертю як соєю, так і своїх близьких.

За дослідженням О. М. Бальбузи, щодо визначення впливу воєнних дій на психологічний стан дітей молодшого шкільного віку було встановлено, що: пряме перебування дітей на території військового конфлікту впливає на виникнення негативні психологічні стани дітей такі, як тривога, страх, сум, гнів, негативні поведінкові реакції, зокрема спостерігаються гостро виражені ознаки психологічної травми або іншими словами посттравматичні стресові розлади (ПТСР) оскільки діти постійно відчують загрозу власного життя, життя батьків, братів, сестер, бабусь, дідусів. Вони переживають серйозні складнощі в процесі адаптації до нових умов життя. Перевантажуючи психологічні, фізіологічні, адаптаційні можливості дитини, стрес стає травматичним, тобто викликає психологічну тривогу. Сьогодні війна в Україні ще триває, діти та дорослі, не зважаючи на регіон, в якому зараз перебувають, в тій чи іншій мірі знаходяться під впливом травмуючої ситуації. Хтось чує сирени, хтось вибухи, хтось вимушено переїхав до іншого регіону, таким чином, зараз на всій території країни ми можемо говорити лише про «умовно безпечне місце». Перебуваючи у стані постійної напруги, що викликана військовими діями, дитина перестає бачити життєву перспективу, оскільки війна не знає, що його чекає через хвилину, годину, день, втрачається інтерес до раніше привабливої діяльності. Варто зазначити, що вплив екстремальної ситуації такої, як військові дії залежать від реагування на дану ситуацію значущих дорослих, крім того, не менш актуальним

питанням є надання психологічної допомоги дітям, які перебувають в умовах війни.

Не зважаючи на те, що в сучасній вітчизняній суїцидології проблеми пізнання сутності і значення суїцидальної поведінки зайняли одне із провідних місць, все ж можна говорити про наявність значної кількості «білих» плям в її вивченні. Ними, зокрема, є пошук інноваційних технологій в галузі прогнозування суїцидальної поведінки студентської молоді та розробка ефективних програм допомоги молодим особам, а також із профілактики можливих аутоагресивних дій.

Явно позначені соціальні та психологічні замовлення на вирішення проблеми поки не можуть задовольнити служби психологічної допомоги, організовані в останні роки в закладах вищої освіти України. Оскільки у більшості навчальних закладів такі служби не створені, до штатного розкладу не було введено посади психологів, соціальних педагогів. У навчальних дисциплінах гуманітарного циклу тема «Самогубство як саморуйнівної поведінки людини» не представлена на достатньому рівні. Відсутня вона і в переліку факультативних занять більшості навчальних програм гуманітарного спрямування.

Таким чином, проведений аналіз дозволяє констатувати наявність основного протиріччя – між об'єктивною потребою в організації психологічної, психіатричної та психолого-педагогічної допомоги студентській молоді, схильної до суїцидальної поведінки, і недостатнім рівнем теоретичного та практичного вивчення проблеми запобігання суїцидальної поведінки в молодіжному середовищі.

Оскільки підлітковий період є важливим етапом становлення особистості і є дуже складним у психологічному плані, а саме: нестабільність психологічних процесів молоді, яка пов'язана із нормальними фізіологічними процесами у період сьогодення, протікає у дуже складній економічній,

соціальної, політичної та епідеміологічної ситуації і ще більш загострює психічні стани молодого покоління. Під час введення карантинних обмежень Ю. О. Асєєвою, було проведено психодіагностичне опитування студентської молоді. Вперше опитування проводилось навесні 2020 р., а вдруге – восени 2021 р. За результатами дослідження було встановлено, що негативні прояви тривоги, депресії, суїцидальної схильності були вищими, ніж при другому введенні карантинних обмежень у 2021 році, що може свідчити про адаптацію до негативних соціальних та епідеміологічних умов життєдіяльності. Високі показники за такими шкалами, як висока тривога (у середньому 45% респондентів), субдепресії (від 20% до 28% респондентів) та помірної депресії (від 38% до 51% респондентів), а також високі показники можливості й наявності схильності до суїциду понад 30% (дівчата при першій хвилі – 33,63% та 44,39% респондентів відповідно, хлопці – 26,28% та 48,91% респондентів відповідно, а при другому карантинному обмеженні дівчата 34,08% та 43,50% респондентів відповідно, а хлопці – 27,74% та 47,45% респондентів відповідно). Спостерігаючи такі дані, необхідно звернути увагу на те, що психічний та психологічний стан студентської молоді гостро потребує кваліфікованого втручання, як для психокорекції, так і для профілактики нестабільних психічних станів. Отже, необхідно звернути увагу на негайну розробку державних соціальних програм із підтримки та стабілізації психічних станів молодого населення, з урахуванням тенденцій та обмежень в безпосередній міжособистісній комунікації у реальному житті, необхідно розробляти програми у кіберпросторі, для легко доступу до психологічної підтримки у будь-яку годину доби. Організувати соціальні програми в рамках вебінарів та розробляти й впроваджувати психокорекційні програми щодо стабілізації психічних станів молоді в кіберпросторі.

У результаті проведеного дослідження стилів поведінки підлітків у конфлікті О. М. Бальбуза, отримали інформацію щодо використовуваних підлітками стилів поведінки у конфлікті, виявили психологічні чинники цієї поведінки, встановили зв'язок між ними. На основі отриманих даних нею були складені «психологічні портрети» підлітків, які обирають певний стиль поведінки у конфлікті, та надані рекомендації педагогічним працівникам щодо взаємодії з учнями підліткового віку та формування в них комунікативних компетентностей.

За результатами констатуючого експерименту, проведеного В. В. Пундевим, щодо визначення психологічних особливостей структури лідерських якостей студентів-білінгвів, з'ясувалося, що серед продіагностуваних студентів-білінгвів превалюють студенти з достатнім рівнем розвитку лідерських якостей. Однак той факт, що серед випробуваних виявлено і респонденти з недостатнім рівнем розвитку лідерських якостей, оцінюється як негативна тенденція в особистісних позиціях майбутніх фахівців; недостатній рівень розвитку лідерських якостей визнаний фактором, здатним як ускладнити в подальшому виконання випускником професійних обов'язків психолога, так і привести до професійної дезадаптації.

Дослідження прояву синдрому «професійного вигорання» у менеджерів, яке було проведене Н. А. Ковальською, дозволило відзначити, що наявність фактору професійного вигорання призводить до деформації ставлення людини до себе та світу, до втрати вміння адекватно оцінювати реалії життя, до домінування негативних емоцій в процесі побудови особистістю своєї професійної кар'єри. Проведене дослідження показує наявність у сучасних комерційних компаніях великого відсотку працівників із високим показником дисфакторності робочої організації, великим ступенем професійного вигорання та емоційної напруги, тому в

майбутньому повинно бути розроблено нові підходи до мінімізації негативних почуттів, переживань, негативних намірів чи бажань щодо інших людей. Це можливо здійснити шляхом звернення до психологів, організацією творчих колективних походів, об'єднанням колективу поза робочим часом чи виділенням щомісяця визначеного обсягу годин на проведення цікавих заходів із підвищення професійної кваліфікації працівників, виписуванням премій за відмінність робочої організації і пошуком альтернативи зняття професійної напруженості чи стресу під час збільшення трудового навантаження на працівників.

При дослідженні ролі інформаційних технологій в управлінні політичними, виробничими та освітніми процесами, проведеного А. О. Сіленко встановлено, що інформаційні технології якісно змінили життя суспільства. Насамперед, мова йде про комплекс нових технологій та комп'ютерної техніки, зокрема, із застосуванням мікропроцесорів, оскільки колишнє покоління комп'ютерів майже не впливало на виробничі процеси та суспільні відносини. Використання ж мікропроцесів внесли нові принципи організації у всі сфери людської діяльності, що надає новий імпульс автоматизації виробництва, істотно змінює характер праці. Ці зміни настільки значущі, що деякі західні соціологи віднесли їх до рангу «інформаційної революції», яка після другої промислової революції знову здатна радикально змінити капіталістичне суспільство.

Інформаційне політичне управління суспільством дозволило підвищити рівень та якість процесу прийняття рішень, удосконалити систему взаємодії органів державної влади. Внаслідок чого органи влади отримали документацію в електронній формі, автоматизований обмін інформації з іншими органами влади, у межах своїх повноважень – доступ до інформації інших органів влади.

Усе це дозволило прискорити процес узгодження рішень, прийнятих різних рівнях управління.

Реформа методів управління підприємствами на основі впровадження інформаційних технологій призвела не лише до розбудови організації процесу автоматизації управлінської діяльності, а й поширення нових форм реалізації цієї діяльності. Наука стає безпосередньою виробничою силою суспільства. Дистанція між науковим відкриттям та його впровадженням у виробництво дедалі більше скорочується.

А. О. Сіленко проаналізовано вплив інформаційних технологій на освітній процес. Зроблено висновок про те, що викладач вищої школи стає модератором процесу передачі знань, створення мотивуючого інформаційного середовища для здобуття знань студентами. Головним у цьому процесі є те, що значно зростає роль наукового знання та інформації.

Нові інформаційні технології, що ґрунтуються на використанні інформатики та впровадженні досягнень науки і техніки, відкривають нові можливості для розвитку особистості, становлення нових відносин людини із громадськістю та природою.

Визначаючи роль гуманітарних дисциплін у формуванні національної свідомості сучасного фахівця з економіки, Н. А. Ковальська вказує на те, що провідною тенденцією сучасної української освіти є її гуманізація, що передбачає гармонійний розвиток професійних, інтелектуальних та естетичних якостей студентів, а саме: виховання людини інноваційного типу мислення та культури, формування висококваліфікованого фахівця, який зможе вільно обирати свій шлях самореалізації у складному й мінливому світі.

Ю. О. Асеева відзначає, що онлайн-тренінг для представників соціономічних спеціальностей має наступні позитивні риси: інтерактивність навчання як основний принцип; спрямованість в розвитку практичних навичок;

модельовання різноманітних ігрових ситуацій; інтенсивність навчання з розумно мінімальними витратами часу; можливість використання дистанційних освітніх технологій; корекція та формування здібностей та установок професійної діяльності як мета навчання.

Онлайн-тренінг дозволяє використовувати широкий спектр засвоєння інформації із впливом на візуальну, аудіальну, когнітивну та емоційну сфери, що сприяє більш швидкому та ефективному засвоєнню матеріалу. Так у онлайн-тренінг можливо включити: інформаційні слайди, графічні малюнки, діаграми, міні-схеми та короткі ролики, замальовки та спеціальні ілюстрації, що демонструються під час лекції на додатковому вікні монітора чи проектора. Перевірка знань з онлайн-тренінгу підвищує якість навчання і може бути елементом тренінгу в прямому ефірі, через міні-опитування, міні-тестування, або письмові запитання-відповідь через чат.

Слід також зауважити, що у сфері навчання в кіберпросторі з'являється все більше незвичайних, інтерактивних навчальних матеріалів таких як чатботи та VR-відео. Чатботи можна використовувати не тільки для імітації взаємодії з інструктором або автором курсу, але і для створення рольових ігор всередині електронних курсів: наприклад, діалог з пацієнтом або клієнтом. При цьому чатбот володіє інтерактивним інтелектом, що дозволяє йому постійно оновлюватись та створювати нові й більш актуальні ситуації. VR-відео – ролики, зняті з кутом огляду 360°, які можна дивитися через окуляри віртуальної реальності. Таке навчання з ефектом занурення захоплює учнів набагато більше, ніж звичні презентації та лекції, хоча на жаль економічний стан та забезпечення закладів вищої освіти, поки що не передбачає таких витрат на розробку навчально-методичних комплексів.

Освітній коучинг як акмецентрична система інноваційних педагогічних технологій, як відзначає О. І. Антонюк, сприяє максимальному розкриттю

потенціалу здобувача освіти та безперервному розвитку професійних компетенцій педагога.

У результаті проведеного дослідження визначено, що застосування коучингу як акмецентричної системи інноваційних педагогічних технологій є визначальним фактором конкурентоспроможності та ефективності сучасної освіти. Порівняльний аналіз джерел дозволяє зробити узагальнення, що коучинг в освіті може використовуватися як інструментально – у форматі окремих прийомів і технологій, так й системно – як модель, підхід чи навіть новітня парадигма освітнього процесу. З'ясовано, що врахування індивідуальних потенційних можливостей в оцінюванні навчальних досягнень можливе при активному застосуванні коучингу як акмецентричної системи інноваційних педагогічних технологій, завдяки якій діяльність педагога-коуча еволюціонує у перманентний пошук нових, найбільш оптимальних способів досягнення над-мети, формування перспективних завдань для особистісного та професійного зростання в контексті освітньої діяльності.

Подальших розвідок потребує дослідження розробки та впровадження більш контекстуалізованих методичних рекомендацій стосовно інтеграції коуч-підходу в початкову, середню, спеціальну та вищу освіту. Також, з огляду на виклики сьогодення (світова пандемія, війна та інші глобальні кризові фактори), перспективи подальших досліджень, ми вбачаємо у розробці новітніх підходів стосовно вивчення практики застосування коуч-підходу у роботі освітніх дистанційних та онлайн платформ: Академія Хана, Coursera, edX, Udacity та інші MOOC (масові відкриті онлайн-курси).

Взагалі сучасний дистанційний навчальний процес, як зазначає Ю. О. Асеева, повинен бути, цікавим й захоплюючим процесом, який сприяє особистісному і професійному вдосконаленню особистості висококваліфікованого фахівця, а не формальною

процедурою для отримання диплома. Переваги інноваційних методів та діджиталізації освітнього процесу складно переоцінити тому, що вони відіграють значну роль у формуванні особистісних якостей майбутнього фахівця. Дистанційне навчання в ЗВО із використанням сучасних цифрових та інноваційних методів повинно допомагати студентам засвоїти активні способи отримання нових знань, що дозволяє оволодіти більш високим рівнем соціальної активності, також стимулює творчі й креативні здібності студентів і повинно допомагати максимально наблизити навчання до професійної практики.

Але навіть при вирішенні всіх цих проблем, як зазначає А. О. Сіленко, жодна дистанційна освіта не замінить очну освіту, що забезпечує інтерактивне спілкування студентів із професорами та доцентами, соціалізацію у професійному колективі. А ось бути додатковим механізмом, який розширює можливості традиційної освіти, вона може.

У надзвичайних ситуаціях таких, як пандемія, війна, технології дистанційного навчання виявилися дуже затребуваними. Завдяки їм заклади вищої освіти змогли перенести в онлайн практики офлайн-освіти: читання лекцій та проведення практичних занять за звичним розкладом. Студенти отримали змогу продовжувати навчальний процес, а викладачі зберегли робочі місця.

Аналізуючи переваги та недоліки впливу дистанційного навчання на розвиток креативних форм мислення підлітків, В. В. Пундев приходить до висновку, що важливою умовою розвитку загальної активності підлітків при дистанційному навчанні є здійснення творчої, креативної діяльності під час вивчення різноманітних дисциплін.

Досліджуючи роль соціально-гуманітарних наук у формуванні професіоналізму майбутніх економістів, О. В. Гейна підкреслює, що необхідно інтерпретувати та аналізувати як формування світоглядної та методологічної

культури майбутніх фахівців, ціннісних орієнтирів, знання сутності людини, значущості самореалізації індивіда у професійній та інших сферах діяльності, у процесі освоєння будь-якої галузі знань.

Вивчаючи явище синонімії, Н. А. Ковальська та Н. Я. Купрата зазначають, що воно має охоплювати всі її складові: когнітивну, лінгвістичну та соціокомунікативну, оскільки термінознавство в сучасному світі відіграє значну роль у розвитку семантичного Веба. Розвиток комп'ютерних технологій дав поштовх розвитку інформаційній технології, комп'ютерній лінгвістиці, онтологічній інженерії. Розуміння головних ознак термінів, як от: двозначність, полісемія, варіативність, вимагають кропіткої праці як викладачів, так і іноземних студентів. Вміння правильно добирати відповідні слова, словосполучення, фразеологізми демонструє рівень мовної, мовленнєвої, комунікативної і, відповідно, професійної компетентності.

О. В. Гейна та Н. А. Ковальська підкреслюють, що самостійна робота студентів – це специфічний вид навчання, головною метою якого є формування самостійності суб'єкта навчального процесу, формування його вмінь, знань та навичок. Організація та забезпечення необхідних умов для здійснення самостійної роботи студентів зі спеціальних дисциплін є необхідним елементом підготовки майбутнього фахівця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Авраменко, М.Л. Профілактика професійного вигорання працівників соціальної сфери: методичні рекомендації. Лютіж: Всеукраїнський центр професійної реабілітації інвалідів, 2020. С. 50–58.
2. Аймедов К. Роль экзогенных факторов в структуре эндогенной депрессии. *Архив психиатрии*. 2015. Т.21. №1(80). С. 124–126 http://ndips.org/assets/a%D0%BF_1_2015.pdf
3. Аймедов К.В. Біопсихосоціальна модель допомоги у клінічній практиці: цикл наукових праць. Одеса. Прескур'єр, 2016. 175 с.
4. Аймедов К.В., Бабієнко В.В., Бабієнко В.А., Сторож В.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки: підручник. К.: Видавничий дім «Слово», 2014. 352 с.
5. Александров Ю.В., Богданова І.Є., Воронова Ю.В. Екстремальна та кризова психологія: термінологічний словник.; за заг. ред. О. В. Тімченко. Харків: ХНАДУ; НУЦЗУ, 2010. 291 с.
6. Антонова О. Є. Педагогічні технології та їх класифікація як наукова проблема. *Сучасні технології в освіті / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського*, 2015. Ч. 1. Сучасні технології навчання. Вип. 2. С. 8–15.
7. Антонова З. Психологічні особливості лідерства та керівництва. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2016. №4. С. 120–127.
8. Бальбуза О.М. Методи профілактики і вирішення конфліктів у роботі соціального педагога. *Наука, освіта, суспільство: реалії, виклики, перспективи*: матеріали конф. С. 211–213.
9. Барденштейн Л.М., Алешкина Г.А., Славгородский Я.М., Крупкин А.Г. К проблеме суицидов при острых и преходящих психотических расстройствах. *Суицидология*. 2011. №2(11). С. 31–32. <https://readera.org/k->

probleme-suicidov-pri-ostryh-i-prehodjashhih-psihoticheskikh-rasstrojstvah-140141313_

10. Бек А.Т. Инвентарь для измерения депрессии. *Архив общей психиатрии*. 1961. № 4 (6). С. 561–571. <https://doi.org/10.1001/archpsyc.1961.01710120031004>.

11. Білик Н.І. Любченко Н.В. Педагогічний коучинг як технологія професійного розвитку вчителя в системі підвищення кваліфікації. *Імідж сучасного педагога*: електрон. наук. фах. журн. 2020. № 5(194). С. 41–46. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-5\(194\)-41-46](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-5(194)-41-46).

12. Бобрикова Ю. Педагогічна діяльність та особистість майбутнього інженера-педагога в контексті інноваційного розвитку освіти. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Педагогіка»* 2021. Вип. 11(21). [https://doi.org/10.33296/2707-0255-11\(21\)-04](https://doi.org/10.33296/2707-0255-11(21)-04).

13. Бондаревська Л. Вплив психотравмуючих переживань на виникнення психічного вигорання. К.: Либідь, 2016.

14. Борова Т.А. Концепція освітнього коучингу. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*: зб. наук. пр. Харків, 2011. № 12. С. 19–23.

15. Борова Т.А. Коучинг – новітня технологія професійного розвитку науково-педагогічних працівників вищого навчального закладу. *Наука і освіта*. 2010. № 7. С. 33–37.

16. Буденный П. Динамика неполных попыток суицида, совершенных лицами с разным психическим статусом в условиях гибридной войны. *Современная наука*. 2019. №3. С. 124–129. https://drive.google.com/file/d/1opXgV0WQKvUJ1QhqfJPYu_gc6ibwTs2TS/view.

17. Буркова Л.В. Визначення класу соціономічних професій. *Практична психологія та соціальна робота*. 2010. № 7. С. 68–73.

18. Буюк Б. Феномен лідерства в історико-філософській ретроперспективі. *Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди»*. Педагогіка. Психологія. Філософія. 2015. Вип. 36. С. 238–253.

19. Вейтен У. Ллойд М. Стресс и его эффекты. М.: Генезис, 2002. Т.2., Кн.1. С. 501–542.

20. Відлацька О.С. Педагогічний коучинг як технологія професійного розвитку керівника позашкільної освіти: метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Наук.-метод. відділ ЦДЮТ, 2018. 54 с.

21. Вчителі та викладачі можуть працювати дистанційно з будь-якої країни. <https://nus.org.ua/news/vchyteli-mozhut-pratsyuvaty-dystantsijno-j-navit-z-za-kordonu-osvitnij-ombudsmen/>.

22. Галиця І.О. Інноваційні механізми активізації педагогічного і наукового процесів. *Вища школа*. 2011. № 7/8. С. 31–37.

23. Гарбузов В. Нервные и трудные дети. СПб.: Астрель-СПБ, 2007. 352 с.

24. Гевко І, Невмержицька О. Роль інформаційно-комунікаційних технологій в сучасній концепції дистанційного навчання. *Молодь і ринок*. 2019. № 2(169). С. 41–45.

25. Гладышев С. Как вести себя на тренинге? *Обучение и карьера*. 2005. №35. С.70–73.

26. Голви Т. Работа как внутренняя игра. Раскрытие личного потенциала. М.: Альпина Паблишер, 2012. 266 с.

27. Горук Н. Коучинг як ефективна технологія формування самоосвітньої компетентності студентів. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2015. № 11 (1). С. 99–104.

28. Гревцева І.В. Застосування інтерактивних методів навчання в освітньому процесі вишу: веб-сайт. <http://fostu.ucoz.ru>. (дата звернення: 09.01.2022).

29. Гузанов Б.Н. Организация самостоятельной работы студентов вуза в условиях реализации многоуровневой модели обучения: монография. Екатеринбург: Изд-во Рос. гос. проф.- пед. ун-та, 2014. 158 с. <https://elar.rsvpu.ru/bitstream/123456789/20942/1/978-5-8050-0548-1.pdf> (дата звернення: 20.12.2021).

30. Гузеев В.В. Методи та організаційні форми навчання. *Народна освіта*. 2001. 128 с.

31. Гулько Г. Профілактика невротизації особистості в ситуації досягнення. *Збірник наукових праць "Проблеми сучасної психології"*. 2019. №30. <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2015-30.%D0>.

32. Гуцол А.В. Навчальна дисципліна "Інноваційні технології в туризмі" як важлива складова підготовки фахівців спеціальностей "Туризмознавство" і "Готельно-ресторанна справа". *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Сер. Педагогічні науки*. 2012. Вип. 4(239). С.124–129.

33. Д'яков А.С., Кияк Т.Р., Куделько З.Б. Основи термінотворення: Семантичні та соціолінгвістичні аспекти. Київ : Вид. дім «КМ Academia», 2000. 218 с.

34. Даниленко В. П. Русская терминология: Опыт лингвистического описания. Москва, 1977. 246 с.

35. Джеймерсон Дж., Митчелл Дж. Списание долга по студенческой ссуде предлагает поддержку экономике, пострадавшей от коронавируса. *Wall Street Journal*. 2020. <https://www.wsj.com/articles/student-loan-debt-relief-offers-support-to-an-economy-battered-by-coronavirus-11584735842> (станом на 23 березня 2020 р.)

36. Друзь О.В., Дзеружинская Н.О., Сироп'ятов О.Г., Гриневич Є.Г., Яновський Т.С., Черненко І.О. Судово-психіатричний аспект суїцидів у комбатантів. *Психічне здоров'я*. 2017. №1(50). С. 122–126.

37. Дюркгейм Э.О. Самоубийство: социологический этюд / Пер. В.А. Базарова. М., 1994. 339 с.

38. Єфімова О.М., Жицька С.А. Коучинг як складова особистісно-орієнтованого навчання у професійній підготовці студентів вищих навчальних закладів. *Науковий огляд*. 2017. № 4 (36). С. 103–112.

39. Житкова В. «Хуже СПИДа и Вьетнама: как самоизоляция нанесла вред поколению 30-летних». 2020. <https://www.forbes.ru/karera-i-svooy-biznes/>.

40. Заїка В.М. Типологічні моделі ініціювання особистісних трансформацій в умовах подолання кризових станів особистості: дис. канд. псих. наук: 19.00.01. Луцьк, 2015. 255 с.

41. Заніна Є.В. Навчання прийомів змістовної компресії тексту під час уроків російської. *Наша мережа*. 2014 URL: <http://nsportal.ru>. (дата звернення: 18.01.2022).

42. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби: метод. рек. / авт.-упор.: В. М. Горленко, В. Д. Острова, Н. В. Сосновенко, І. І. Ткачук; за заг. ред. В. Г. Панка. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 106 с.

43. Зеер Е.Ф. Інновації у професійній освіті: навч. посіб. Єкатеринбург: РДПШУ, 2007.

44. Зеленин В.В. Между величием и травмой: трактат о селективной психодиагностике в коучинге: монография. Том первый. К.: Люта справа, 2015. 272 с.

45. Зонов Б. Коучинг як процес підтримки та розвитку нових моделей поведінки в освітньому середовищі. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 4 (108). С. 380-387. DOI 10.24139/2312-5993/2021.04/380-387.

46. Исаев В.П. Психологические особенности будущей профессиональной деятельности специалистов социномического профиля. *Мир науки, культуры, образования*. 2013. № 4(41). С. 203–206.

47. Исаев Д.Н. Эмоциональный стресс. Психосоматические и соматопсихические расстройства у детей. М.: Речь, 2005. 400 с.

48. Інноваційні педагогічні технології: теорія та практика використання у вищій школі : монографія. І. І. Доброскок та ін.; Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. Переяслав-Хмельницький: С. В. Карпук, 2008. 284 с.

49. Іонова С.В. Про дві моделі побудови вторинних текстів. *Вісник Волгоградського Державного Університету. Сер. 2: Мова*, 2006. Випуск 5. С. 69–76.

50. Карамушка Л.М., Зайчикова Т.В. Проблема синдрому «професійного вигорання» в педагогічній діяльності в зарубіжній та вітчизняній психології. *Актуальні проблеми психології: зб. наук. праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України*. 2006. № 1. С. 210–217.

51. Карвасарський Б.Д. Неврози. 2-ге видання К.: Медицина 1998. 590 с.

52. Кеннет Ф. Технологии обучения менеджеров. Где, когда и как их использовать. «Добрая книга», 2006. 304 с.

53. Кесьян Т.В. Лідерство як важливий аспект організаційних здібностей. *Збірник наукових праць ПНУ імені Івана Огієнка*. 2009. Вип. 5. С. 193–205.

54. Кісарчук З.Г., Омельченко Я.М., Лазос Г.П., Литвиненко Л.І. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: методичний посібник. та ін., за ред. З.Г.Кісарчук. К.: ТОВ «Видавництво «Логос». 2015. 207 с.

55. Кларін М.В. Інтерактивне навчання – інструмент освоєння нового досвіду. *Педагогіка*. 2000. № 7. С. 12–18.

56. Коваль І.А. Учні конфлікти психологічний аспект. К.: «Росвіт», 2002. С. 92–115.

57. Ковальська Н.А. Релевантність економічного дискурсу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Філологія.* 2013. Т. 38. С. 193–196.

58. Кожина Г.М., Марута Н.О., Юр'єва Л.М., Коростій В.І., Самардакова Г.О., Гайчук Л.М., Зеленська К.О., Лещина І.В. Психіатрія та наркологія в загальній медичній практиці: навчальний посібник. Всеукраїнское специализированное издательство «Медицина», 2019. 344 с.

59. Козова І. Психологічний вплив пониження рівня невротизації на мотивацію до учіння у студентів-медиків. *Проблеми сучасної психології*: збірник наукових праць. 2016. № 34. <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2016-34.%D0>.

60. Кондаш О. Хвилювання: страх перед випробуванням. К.: 1981. 170 с.

61. Кораблина Е.П., Колчанова Л.А. Помощь и помогающие. *Вестник Балтийской педагогической академии.* 2002. Вып. 43. С. 143–145.

62. Корольчук М.С., Корольчук В.М., Ржевський Г.М. Практична психологія: навч. посіб. для студвищ. навч. закл.. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 728 с.

63. Корчова О. М. Риторична компетентність як складник професійної підготовки соціальних педагогів. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.* 2013. Вип. 22. С. 23–28.

64. Костицький М.В. До питання про психологічні проблеми білінгвізму (полілінгвізму). *Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи*. тези доп. VII Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 4 листопада 2011 р.). Київ: НАВС, 2011. С. 5–6.

65. Котлова Л.О. Особливості прояву конфліктних форм поведінки підлітків з вираженими акцентуаціями рис характеру. Міжнародна науково-практична конференція

«Людські цінності і толерантність у сучасному світі: міжконтинентальний діалог інтелектуалів» (16 листопада 2011 р.). Київ, 2011.

66. Кохановська Т.В., Ключникова Н.В. Переваги та недоліки дистанційної освіти в умовах розвитку інформаційних технологій та телекомунікацій. <https://core.ac.uk/download/pdf/48405756.pdf>.

67. Кошечко Н.В. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Ніжин: НДУ ім. Миколи Гоголя, 2013. 115 с.

68. Кравченко О. Роль інформаційних технологій в сучасном освітньому просторі. <https://naurok.com.ua/rol-informaciynih-tehnologi-v-suchasnomu-osvitnomu-prostorі-135431.html>.

69. Круглий стіл: Інноваційні методи викладання у вищій школі: обмін досвідом та кращі практики: зб. матеріалів за ред. д.е.н., професора Полянської А. С. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2020. 19 с.

70. Кузан Г., Гордієнко Н. Освітній коучинг як інноваційна технологія професійної підготовки фахівців соціальної та соціально-педагогічної сфери у вищій школі. *Молодь і ринок*. 2019. № 3 (170). С. 81–85.

71. Кузнецов М.А., Бабарікіна І.В. Шкільні страхи: Види, умови прояву та шляхи подолання. Харків: ХНПУ, 2012. 227 с.

72. Купер Дж.Э. Карманное руководство к МКБ-10. Классификация психических и поведенческих расстройств с глоссарием и исследовательскими диагностическими критериями. Пер. с англ. Д. Полтавца. Киев: Сфера, 2000. 464 с.

73. Курок О., Лученко Г., Повстин О., Луценко О. Особенности дистанционного обучения в Украине во время пандемии Covid-19: проблемы и перспективы. *Универсальный журнал исследований в области образования*. 2020. № 8(11). Р. 5498-5504. DOI: 10.13189 / ujer.2020.081153.

74. Курпатов А.В. Депрессия. От реакции до болезни. СПб.: Нева, 2006. 187 с.

75. Лебедев С.В., Козловская Г.В. О совершенствовании организационных форм профилактики неврозов у детей (по данным эпидемиологического обследования). *Всероссийская конференция по организации психиатрической и неврологической помощи детям*. М., 2008. С. 24–26.

76. Лебедев Д.В., Назаров О.О., Тімченко О.В., Христенко В.Є., Шевченко І.О. Психологія суїцидальної поведінки: посібник / за заг. ред. проф. О.В.Тімченка. Харків, 2007. 129 с.

77. Мазоха І.С. Аналізосновних функцій міжособистісних конфліктів. *Information, ITS Impact on social and technical processes*. 2020. С.239–242.

78. Максименко М.С. Психологічні особливості криз підлітка. *Практична психологія*. К.: Центр навчальної літератури. 2020. 200 с.

79. Максименко С.Д., Карамушка Л.М., Зайчикова Т.В. Синдром «професійного вигорання» та професійна кар'єра працівників освітніх організацій: гендерні аспекти. Київ: Міленіум, 2006.

80. Марута Н.А., Маркова М.В., Кожина Х.М., Алиева Т.А., Юрьева Л.М., Абдрахимова Т.Б., Пшук Н.Г., Скрыпников А.М. Психологические факторы и последствия психосоциального стресса во время пандемии. *Wiadomości Lekarskie*. 2021. Vol. LXXIV. № 9(1). P. 2175–2181. <http://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/29425>.

81. Марценковский Д., Марценковский И. Проблемы оказания психиатрической помощи детям и подросткам во время пандемии COVID-19 в Украине. *Бюллетень IACAPAP*. 2020. №58. P. 7–9. <https://iacapap.org/content/uploads/Bulletin-Issue58.pdf>.

82. Методика виміру рівня тривожності Дж. Тейлора (адаптація Т. А. Немчинова). <https://psitesterua.ucoz.ru/publ/emociji/emo>

cijno funkcionalni stani/metodika vimiru rivnja trivozhnosti tejlor adaptacija t a nemchinova/18-1-0-23.

83. Молодець В.Н. Некоторые проблемы терминологической синонимии. *Термины и слово*. Горький, 1983. С. 11–21.

84. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки. http://oneu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/nsro_1221.pdf. (дата звернення: 04.04.2022).

85. Ніжинська О.О., Тименко В.М. Використання коучингу в системі вищої освіти України. *Вісник післядипломної освіти*. 2015. №15. С. 236–245.

86. Нурія Р. Страхі: від жаху до мужності. К.: Ранок, 2017. 36 с.

87. Овчаренко Н.І. Способи номінації словотворення у сучасній українській мінералогічній термінології: автореф. дис. ... канд. філолог. наук: 10.02.01. Дніпропетровськ, 1996. 21 с.

88. Овчиннікова О.М. Значення та роль гуманітарної освіти в морських навчальних закладах. *Таврійський вісник освіти*. 2019. № 4 (68). С.5–8.

89. Омельченко Ю.О. Особливості конфліктних установ девіантних підлітків. Particular qualities of deviant adolescents: дипломна робота бакалавра / наук. кер. Г. Ш. Коваль; ОНУ ім. І. І. Мечникова, ІМЕМ, каф. загальної і соціальної психології. Одеса, 2016. 59 с.

90. Орел В.Е. Феномен «выгорания» в зарубежной психологии. Эмпирические исследования. *Психологический журнал*. 2001. № 1. Р. 16–22.

91. Офіційний сайт компанії ТОВ «ФАСТ-прінт». https://www.fastprint.ua/uk/?gclid=CjwKCAjwsJ6TBhAIEiwAfl4TWPgNthGA_Tva_ZpJSjRVw0TIx25KX23tvULAYq_рpоcqKMY6CTsRoCpCMQAvD_BwE.

92. Офіційний сайт Міністерства розвитку громад та територій України. <https://www.minregion.gov.ua>.

93. Пандемія Covid 19 в Україні.
<https://www.pravda.com.ua/cdn/covid-19/cpa/>).

94. Пахальян В.Э. Групповой психологический тренинг. СПб: «Питер», 2006. 224 с.

95. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2016. Вип. 48. С. 241–247. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2016_48_34.

96. Перевалова Л.В. Роль і значення гуманітарної освіти у підготовці фахівців нового покоління. *Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти*. 2010. Вип. 27 (31). Ч.2. С. 182–188.

97. Перетятко Л.Г., Тесленко М.М. Исследование психического здоровья студентов высших учебных заведений различных специальностей. *Психология и личность*, 2018. № 2(14). Р. 10–20. <http://doi.org/10.5281/zenodo.134234316>.

98. Петровская Л.А. Теоретические и методические проблемы социальнопсихологического тренинга. М: Изд-во МГУ, 1982. 168 с.

99. Петяк О.В., Руденок А.І. Особливості активізації внутрішніх ресурсів дітей у кризових станах. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія. Педагогічна та вікова психологія*. 2021. Том 32 (71). № 1. С. 115–120.

100. Поберезська Г.Г. Коучинг як педагогічна технологія студентоцентричного навчання у ВНЗ. *Технологія і техніка друкарства*. 2017. № 4. С. 99–107. DOI: 10.20535/2077-7264.4(58).2017.126891.

101. Постанови КМУ від 21 липня 2021 р. № 765 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами».
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/765-2021-%D0%BF#Text>.

102. Психологія суїциду: Навчальний посібник / За ред. В. П. Москальця. Київ. Івано-Франківськ: Плай, 2002. 249 с.
103. Пундев В.В. Проблемы и основные закономерности билингвального речевого развития человека. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Психологія*. 2016. Т. 21. Вип. 2. С. 160–166.
104. Пундев В.В. Психологічні особливості структури лідерських якостей студентів білінгвів. *Науковий вісник ХДУ. Серія «Психологічні науки»*. 2022. № 2. С. 28–34. <https://doi.org/10.32999/ksu2312-3206/2022-2-4>.
105. Пундев В.В., Герасименко Ю.В. Психологічні особливості політичної поведінки студентів білінгвів. *Габітус*. 2022. № 39. С. 244–249. <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2022.39.44>.
106. Радуга М. Загадки человека. Из-во: Весь. 2016. 256 с.
107. Райгородский Д.Ю. Практическая психодиагностика. Методы и тесты. Самара: «Бахрах-М», 2001. 672 с. <https://studfile.net/preview/5537314/>.
108. Реана А.А. Психология подростка. М.: Прайм-Еврознак, 2008. 512 с.
109. Реутова Є.А. Застосування активних та інтерактивних методів навчання в освітньому процесі ЗВО. *Новосибірськ: НДАУ*, 2012.
110. Роджерс К.Р. Взгляд на психотерапию. Становление человека. М.: Издт. группа «Прогресс», «Универс», 1994. 480 с.
111. Романив О.П., Похориляк К.М. Суицидный риск у пациентов с биполярным расстройством і в период активного и поддерживающего лечения. *Архив психиатрии*. 2014. № 3(78). С. 84–88. http://www.ndips.org/assets/%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%8C%D0%B0%D0%BF-2_2017.pdf.

112. Романова С.М. Коучінг як нова технологія в професійній освіті. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія*. 2010. Вип. 3. С. 83–87.

113. Руперт Вингфілд-Хейс. Ковид и самоубийство в Японии. Почему среди женщин больше жертв. *BBC News*. Токио, 2021. <https://www.bbc.com/russian/features-56090219>.

114. Сааков В. ВОЗ обеспокоена большим количеством самоубийств в мире. 2019. <https://p.dw.com/p/3PJ60>.

115. Савелюк Н., Калмиков О., Різник Р. Психосемантичні виміри базових понять економічного дискурсу (порівняльно-професійний аспект). *Психолінгвістика*. 2021. Вип. 29 (1). С. 118–142.

116. Савчук Б., Білавич Г., Душенко Ю. Коучинг як філософія і технологія розвитку професійної педагогічної освіти. *Гірська школа Українських Карпат*. 2019. № 21. С. 82–87.

117. Сажина Т.М. Організація самостійної роботи іноземних студентів у межах навчального комплексу з російської мови як запорука підвищення якості освіти. *Організація самостійної роботи студентів у контексті підвищення якості освіти: тези наук.-метод. конф. кафедр університету (м. Харків, 28–29 листопада 2018 року)*. Харків : УДУЗТ, 2018. С. 7–8. <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/tez-2018.pdf> (дата звернення: 04.01.2022).

118. Саруханов В.А. Словарь телевидения, или Что бы это значило? Ч.2. СПб: «Всемирное слово», 2005. 528 с.

119. Свиридова Н.К., Щербатий А.А., Невротичні розлади – зворотні порушення нервової системи. *Світ неврології*. 2019. № 1(25). С. 23–29.

120. Семенцұл В.Е., Пилягин Г.Я. Дифференциально-возрастной патопсихологический

анализ суицидогенных факторов. Тюменский медицинский журнал. 2014. № 1(16). С. 20–21.

121. Сидоренко В.В. Педагогічний коучинг як інноваційна технологія науково-методичного супроводу професійно-особистісного розвитку вчителя в системі післядипломної освіти. *Наукова скарбниця освіти Донеччини*. Донецьк. 2014. № 3(14). С. 13–19.

122. Сидоренко Е.В. Технологии создания тренинга. Отзамыслак результата. СПб: «Речь», 2007. 329 с.

123. Ситняківська С.М. Дослідження ставлення студентів соціально-психологічного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка до викладання фахових дисциплін білінгвальним способом. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2015. Вип. 1 (79). С. 134–138.

124. Ситняківська С.М. Дослідження ставлення студентів соціально-психологічного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка до викладання фахових дисциплін білінгвальним способом.

125. Сіленко А.О., Крук Н.В. Дистанційна освіта: альтернатива чи додаткові можливості для традиційної освіти? *Актуальні проблеми політики: Збірник наукових праць*. Вип.69. Одеса: Астропринт, 2022. С. 94–100.

126. Словник української мови: в 11 томах. Том 6. 1975. <http://sum.in.ua/s/pidghotovka>.

127. Смит Л.П. Фразеология английского языка. Москва: Учпедгиз, 1959. 208 с. <https://www.booksite.ru/fulltext/smit/text.pdf>.

128. Суїцидологія: навчальний посібник для лікарів інтернів з спеціалізації «Психіатрія». Запоріжжя, 2020. 87 с.

129. Сурмяк Ю.Р. Педагогічний коучинг у підготовці студентів-психологів. *Науковий вісник*

Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна. 2016. № 1. С. 187–197.

130. Сучасні здоров'язбережувальні технології: монографія., за загальною редакцією проф. Ю. Д. Бойчука. Харків: Оригінал, 2018. 724 с.

131. Терещенко С.В. Розвиток креативності підлітків на інтегрованих уроках музики: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Національний педагогічний університет імені М.П Драгоманова. Київ, 2018. 21 с. <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/36474>.

132. Титаренко Т.М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності. Київ: Либідь, 2003. 376 с.

133. Толикіна Е.Н. Некоторые лингвистические проблемы изучения термина. *Лингвистические проблемы научно-технической терминологии*. Москва, 1970. С. 53–66.

134. Трошин В.Д. Стресс и стрессогенные расстройства. Диагностика, лечение и профилактика. М.: Медицинское информационное агентство, 2007. 784 с.

135. У 24 регіонах України виші здійснюють освітній процес за дистанційною або змішаною формою. <https://interfax.com.ua/news/general/827518.html>.

136. Українська економіка і пандемія: досягти дна і відштовхнутися. <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrainska-ekonomika-vlitku-2021-roku-dosiahnuty-dna-i-vidshhtovkhnutysia/31327546.html>.

137. Ушмарова В.В. Практика реалізації коуч-технології в процесі формування готовності вчителів початкових класів до роботи з обдарованими учнями.

138. Федик М. Макроекономічні наслідки впливу пандемії Covid-19 на світову економіку. *Економіка та держава*. <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4974&i=6>.

139. Федотова Н.Л. Методика викладання російської мови як іноземної. СПб: Златоуст, 2013.

140. Філюк Л.М. Динамічні процеси у формуванні української терміносистеми інформатики: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Одеса, 2007. 20 с.

141. Франкова М. Не гуглите статистику каждый день. 2020. <https://suspilne.media/81132-ne-guglit-sodna-statistiku-psihologina-rozpovila-ak-zapobigti-depresii-pid-cas-pandemii/>.

142. Фрейд А. Эго и механизмы психологической защиты. М: АСТ: Астрель. Мн.: Харвест, 2008. 160 с.

143. Фрейд З. Психоаналитические этюды. под ред. Д. И. Донского, В.Ф. Круглянского. Харьков: Фолио, 2005. 255 с.

144. Харагірло В.Є. Педагогічний коучинг як технологія психолого-педагогічного супроводу особистісного розвитку суб'єктів освітнього процесу. *Інноваційні моделі розвитку науково-методичної компетентності педагогів професійної і фахової передвищої освіти: досвід, проблеми, перспективи: зб. матеріалів Міжн. конф. з онлайн-трансляцією*, м. Біла Церква, 20 травня 2021 р.. Запоріжжя: Видавець ФОП Мокшанов В. В. , 2021. С. 274–280.

145. Хлебова Н., Афанасьева Л., Букриева И., Семикин М., Орлов А. Социальная солидарность и сплоченность в борьбе с пандемией COVID-19 в межкультурных городах. *Amazonia Investiga*. 2021. № 10(45). С. 272–280. <https://doi.org/10.34069/AI/2021.45.09.27>.

146. Хмельницька С. Коучинг як сучасна технологія підвищення ефективності навчального процесу. *Молодий вчений*. 2017. № 6. С. 315–319. http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_6_73.

147. Хоменко-Семенова Л.О. Коучинг як ефективна технологія формування успішного студента. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія*. 2015. № 7. С. 137–141. DOI: 10.18372/2411-264X.7.10242.

148. Хорни К. Невротическая личность нашего времени. М.: Академический проект, 2006.

149. Хорошуха М., Иващенко С., Присяжнюк С., Олениев Д., Билецкая В., Тымчик О., Харащенко Л. Особенности интегрального (соматического, психического, духовного) здоровья студентов (на примере студентов из Киевские университеты). *Журнал физического воспитания и спорта*. 2021. № 21(5). С. 2993–3000. <https://efsupit.ro/images/stories/octombrie2021/Art%20398.pdf>

150. Чернова Т.Ю., Голяд І.С. Концепт педагогічного коучингу: суб'єкт-суб'єктна взаємодія учасників освітнього процесу. *Наук. зап. [Нац. педагог. ун-ту ім. М.П. Драгоманова]. Серія: Педагогічні науки*. 2016. Вип. 130. С. 267–275.

151. Чиркина Е.А. Содержание учебного предмета как условие профессионально-личностного становления специалиста в сфере помогающих профессий. *Вектор науки Тольяттинского гос. ун-та*. Тольятти: Изд-во ТГУ, 2012. Вып. 1(8). С. 318–321.

152. Чорна Л.В. Інноваційні технології в туризмі як навчальна дисципліна та складова розвитку професійної компетентності майбутніх фахівців з туризму. *Науковий вісник Донбасу*. 2014. №2. http://nbuv.gov.ua/UJR-N/nvd_2014_2_7_ (дата звернення: 11.01.2022).

153. Шевчук С., Шевчук О. Коучинг як метод навчання студентів у контексті реформування вищої освіти України. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу “Киево-Могилянська академія”*. Серія: Педагогіка. 2016. Т. 269. Вип. 257. С. 62–65.

154. Шубін В.І., Пашков Ф.Е. Культура. Техніка. Освіта: навч. посіб. Дніпропетровськ, 1999. 184 с.

155. Щербатых Ю.В. Психология стресса и методы коррекции. СПб.: Питер, 2006. 256 с.

156. Юнг К.Г. Структура психики и архетипы. М.: Академический проект, 2009. 304 с.

157. Юрьева Л.Н. Расстройства адаптации при психосоциальном стрессе: диагностика, профилактика и коррекция. *Семейная медицина*. 2015. № 4. С. 89–92. http://nbuv.gov.ua/UJRN/simmed_2015_4_23.
158. Юрьева Л.Н. Клиническая суицидология. Монография. Днепропетровск: Пороги, 2006. 472 с.
159. Ahmed Alyaa. The impact of the crisis on the situation of children in the home. 4-th Edition-abstract. 2015.
160. Alla Silenko, Vira Bezrodna, Olga Nikogosyan. Digital Economy as a Factor in the Development of a Social State. *Baltic Journal of Economic Studies* 2020. №6(5). P. 155–62. <http://baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/937>.
161. Bowen W. Computers in the human context: information technology, productivity and people. *Fortune*, January 1989. P. 267–271.
162. Brzeziński Ł. Coaching – możliwość wykorzystania w edukacji. *Przegląd Pedagogiczny*. 2014. № 2. P. 166–175.
163. Cabre T. Theories of terminology: Their description, prescription and explanation. *Terminology*. 2003. Vol. 9, No 2. P. 163–199.
164. Dzikovska M. Coaching as the pedagogical technology in professional training of future specialists. *Continuing Professional Education: Theory and Practice*. 2019. № (3). P. 45–50.
165. Erikson E. Childhood and society. New York: Norton. 1993. 445 p.
166. Gaudin F. Pour une socioterminologie: des problèmes sémantiques aux pratiques institutionnelles. *Publications de l'Université de Rouen*. Rouen: Université de Rouen, 1993. 254 p.
167. Giner Ł., Blasco-Fontecilla H., Perez-Rodriguez M.M. Personality disorders and health problems distinguish suicide attempters from completers in a direct comparison. *Uknowledge*. 2013. P. 69–78.

168. Haw C., Hawton K., Gunnell D. Economic recession and suicidal behaviour: possible mechanisms and ameliorating factors. *International Journal of Social Psychiatry*. 2015. № 61(1). P. 73–81.

169. Kanwar A., Malik S., Prokop L.J. The association between anxiety disorders and suicidal behaviors: a systematic review and meta-analysis. *Depress Anxiety*. 2013. № 30. P. 17–29.

170. Kochubei T., Ocheretianyi A. Coaching as a new paradigm for the formation of the living values of American students. *Побудова теорії у соціальній та освітній практиці: матеріали міжнародної наукової Інтернет-конференції (Університет Антиок у Лос-Анджелесі (США), Приморський університет (Словенія), Краківська Академія ім. Анджея Фрича Моджевського (Польща), січень – квітень 2018 року)*. 2018. С. 207–214.

171. Lashway L., Mazarella J. A., & Grundy, T. Portrait of a leader. In S. C. Smith, & P. K. Piele (Eds.), *School Leadership, Handbook for Excellence in Student Learning*. Cjrwin Press. 2006. 462 p.

172. Loveman G. An Assessment of Productivity Impact of Information Technologies. P. 84-110. *Information Technology and the Corporation of 1990 s.* – Oxford: Oxford University Press, 1994. 532 p.

173. Mann J.A Systematic review of the predictions of the interpersonal-psychological theory of suicidal behavior. *Clin Psychol Rev*. 2016. № 46. P. 34–45.

174. Munro C. Coaching in education: an introduction. 2016. <http://www.growthcoaching.com.au/PDF/e-leadingchris-munro.pdf?country=au>.

175. Papadopoulos R.K. Refugees, home and trauma. In *Therapeutic Care for Refugees. No Place Like Home*. London: Karnac 2002. 356 p.

176. Patterson S. Suicide risk screening tools and the youth population. *J Child Adolesc Psychiatr Nurs*. 2016. № 29(3). P. 118–126.

177. SAFA. Психіатричні шкали для самооцінювання дітей та підлітків. Карло Чанкетті, Джузеппіна Санніо Фанчелло: посібник, 2021.

178. Sager J.C. A practical course in terminology processing. Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publ. Comp., 1990. 254 p.

179. Scouller J. The Three Levels of Leadership: How to Develop Your Leadership Presence, Knowhow and Skill. Cirencester: Management Books. 2011. 318 p.

180. Selye H. Stress and disease. 1955. Vol. 122. P. 625–631.

181. Solow R. We'd Better Watch Out. New York Times Book Review. 12 July 1987. P. 36.

182. Temmerman B., Kerremans K. Termontography: Ontology Building and Sociocognitive Approach to Terminology Description, 2003. https://www.academia.edu/851013/Termontography_Ontology_building_and_the_sociocognitive_approach_to_terminology_description.

183. Ukraine. <https://freedomhouse.org/uk/country/ukraine/freedom-net/2021>.

184. Wasserman D. The role of genetics in promoting suicide prevention and the mental health of the population. Preface. *Eur. Psychiatry*. 2010. Vol. 25. № 5. P. 249.

185. World Health Organization. The world health report 2017. *Mental Health: New Understanding, New Hope*. 2018. P. 200.

186. Zaza H.I., Jabbar S.A. Impact of conflict in Syria on Syrian children at the Zaatari refugee camp. Jordan (Article in press): *Early Child Development and Care*, 2014.

Наукове видання

**Асєєва Юлія Олександрівна
Антонюк Олена Іллівна
Бальбуза Олена Миколаївна
Гейна Оксана Володимирівна
Ковальська Наталя Аркадіївна
Крук Наталія Володимирівна
Купрата Надія Ярославівна
Орленко Ірина Миколаївна
Пундєв Володимир Васильович
Сіленко Алла Олексіївна
Сіленко Максим Володимирович**

**СУЧАСНІ МІЖДИСЦИПЛІНАРНО-ІННОВАЦІЙНІ
ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ**

Науковий дайджест

Випуск I

Підписано до друку 09.05.2023

Формат 84х60/16

цифровий друк

ум. друк. арк. 10,35

Наклад 200 прим. Зам. № 95/23

Віддруковано у ТОВ «Сімекс-прінт»

Свідоцтво ДК № 387 від 22.06.2010 р.

м. Одеса, вул. Дальницька, 53,

тел.: (048) 709 20 50